

Evelien Tonkens Mijn integratie in Nieuw Nederland

Vk 25 03 09

Integratie moet van twee kanten komen. Het is voor beide partijen pijnlijk en lastig. Blijve multiculturalisten suggereerden ooit dat integratie een groot gezellig feest is met veel smakelijke exotische hapjes. Net zo naïef is de nu dominante gedachte dat alleen nieuwkomers zich moeten aanpassen.

Nu eenzijdige aanpassing zo veel gepredikt wordt, is het hoog tijd de noodzaak van tweezijdige aanpassing in herinnering te roepen. Maar, anders dan blijve multiculturalisten, mét de erkenning dat het pijnlijk en moeilijk is. Integratie gaat gepaard met verlies, zowel voor nieuwkomers als voor wie er eerder waren. Er kan allerlei moois uit ontstaan, maar dat kan het verlies niet uitvlakken. Wat we nodig hebben, zijn persoonlijke, alledaagse, onheroïsche verhalen over het moeizame tweezijdige proces van integratie. Bij wijze van voorbeeld volgt hier het mijne.

De start was ronduit beroerd. We schrijven 1974. Ik was 13 jaar en liep elke woensdagavond om half elf vanuit mijn muziekensemble in het centrum van Utrecht naar station CS. Het begon al op de Drift, maar culmineerde in Hoog Catharijne. Dat was destijds nieuw en van cameratoezicht had helaas nog niemand gehoord. Op dat tijdstip was het volkomen verlaten. Niemand kon dus zien hoe

ik elke week weer achtervolgd werd. Elke week een andere 'gastarbeider' die stevast likkebaardend 'psst' riep en mij steeds dichterbij naderde.

Aangerand ben ik daar nooit; dat gebeurde later en de daders waren altijd kaaskoppen. Maar het was toch geen warm welkom in de multiculturele samenleving. Het heeft mij jarenlang belemmerd interesse op te brengen voor de nieuwe Nederlanders. Tijdens mijn studie golden ze als zielig en onderdrukt. Maar ik zag steeds weer die sissende mannen voor me, hoezo werden die onderdrukt?

Ook andere incidenten waren weinig behulpzaam. Een Turkse huisbaas bijvoorbeeld die mijn geliefde de toegang tot het huis verbood, omdat ik de vorige avond een andere jongen op visite had gehad. 'Eén meisje: één jongen', herhaalde hij, de voordeur blokkerend. De geliefde woonde 250 kilometer verderop, waar moest hij dan slapen? Ik moest hemel en aarde bewegen, toen mocht het toch. Een hele zelfoverwinning van de huisbaas, maar zo zag ik dat toen niet. Ik vond hem slechts een botte seksist.

Het keerpunt was een onderzoek dat ik begin jaren negentig verrichtte naar langdurige werkloosheid. Verhalen van werkloze Turkse en Marokkaanse Nederlanders op zoek naar een baan, die al bij de poort van een fabriek als zwerfhonden werden weggejaagd: 'Ksst! Weg jij!

Je denkt toch niet dat wij voor iemand als jij werk hebben!' Ksst is toch weer erger dan psst.

Een tijdlang permitteerde ik mijzelf een racistisch kwartiertje - een moment in de week waarin ik van mijzelf negatieve gedachten en gevoelens mocht hebben over de multiculturele samenleving, die ik alleen privé mocht uiten. Meestal zette ik deze mascotte in als ik op zaterdagmiddag in de Amsterdamse Javastraat langs al die dubbelgeparkeerde auto's moest manoeuvreren van al die nieuwe Nederlanders die geheid niet meer dan driehonderd meter weg woonden. Ga toch fietsen, siste ik dan woedend in mijzelf, ze intussen vriendelijk groetend.

Wat in diezelfde straat echter hielp, waren die aardige Turkse en Marokkaanse winkeliers. Handel verruimt de geest, zelfs de mijne. Weer later ontmoette ik via mijn

werk vaak nieuwe Nederlanders, die eigenlijk te goed geïntegreerd waren. Afzichtelijke woorden als ketenaanpak, draagvlak en participatietraject rolden vloeiend uit hun mond. Vreselijk dat ze dat zo goed leren. Een genante lachspiegel: deze wartaal leren, loont blijkbaar om hogerop te komen.

Mijn laatste mijlpaal betreft de hoofddoek. Ooit wond ik mij op over dat symbool van vrouwenonderdrukking, verkocht als eigen vrije keuze. Nu vind ik het nog steeds geen toonbeeld van vrijheid, maar dat geldt nog minder voor push-up-bh's, siliconenborsten of decolletés. De hoofddoek vind ik sympathieker dan siliconenborsten, want hij verminkt het lichaam niet. Hij is gemakkelijker in de omgang dan het decolleté, want hij is gemakkelijker te negeren. Daarbij heb ik er genoeg van dat het vrouwelijk lichaam niet gewoon mag bestaan, maar altijd weer symbool is en daarmee ieders bezit behalve dat van vrouwen zelf. Daar wil ik niet aan bijdragen.

Zo is het redelijk gelukt, mijn integratieproces. Het racistisch kwartiertje heb ik niet meer nodig, misschien doordat ik nu zo veel enorm leuke nieuwe Nederlanders ken. Integratie: leuker kunnen we het wel maken, maar niet gemakkelijker.

Reageren? Ga naar vk.nl/opinie.